

Samenvatting resultaten onderzoek 'Begeleiding van arts en apotheker bij medicijngebruik'

In de zomer van 2023 heeft het AMP panel deelgenomen aan een vragenlijst waarmee werd gekeken naar de begeleiding die patiënten van hun arts en apotheker krijgen bij medicijngebruik, wat zij van deze zorgverleners verwachten en wat er anders of beter zou kunnen. Dit vragenlijstonderzoek was één deel van een groter onderzoek naar veiliger medicijngebruik. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Drie organisaties hebben hieraan gewerkt: het [Nivel](#), [SIR](#) Institute for Pharmacy Practice en de Universiteit Utrecht.

Het eindrapport is naar de [Tweede Kamer](#) gestuurd. Het volledige rapport kunt u via de link lezen of downloaden.

De vragenlijst is door 4221 panelleden volledig ingevuld. Bijna driekwart (72,8%) van de deelnemers was 65 jaar of ouder, 57% was man en meer dan de helft (52,4%) gebruikte meer dan 5 medicijnen. Aan de deelnemers is gevraagd om een top 3 aan te geven van de meest geschikte zorgverlener om het medicijngebruik mee te bespreken. Twee derde (67%) van de deelnemers plaatste de huisarts op de eerste plaats. De apotheek werd het vaakst op de 2e en op de 3e plaats gekozen. In tabel 1 ziet u het volledige overzicht van de op de 1e, 2e en 3e plaats gekozen zorgverleners.

Tabel 1: Top 3 meest geschikte zorgverlener om medicijngebruik mee te bespreken (4221 deelnemers)

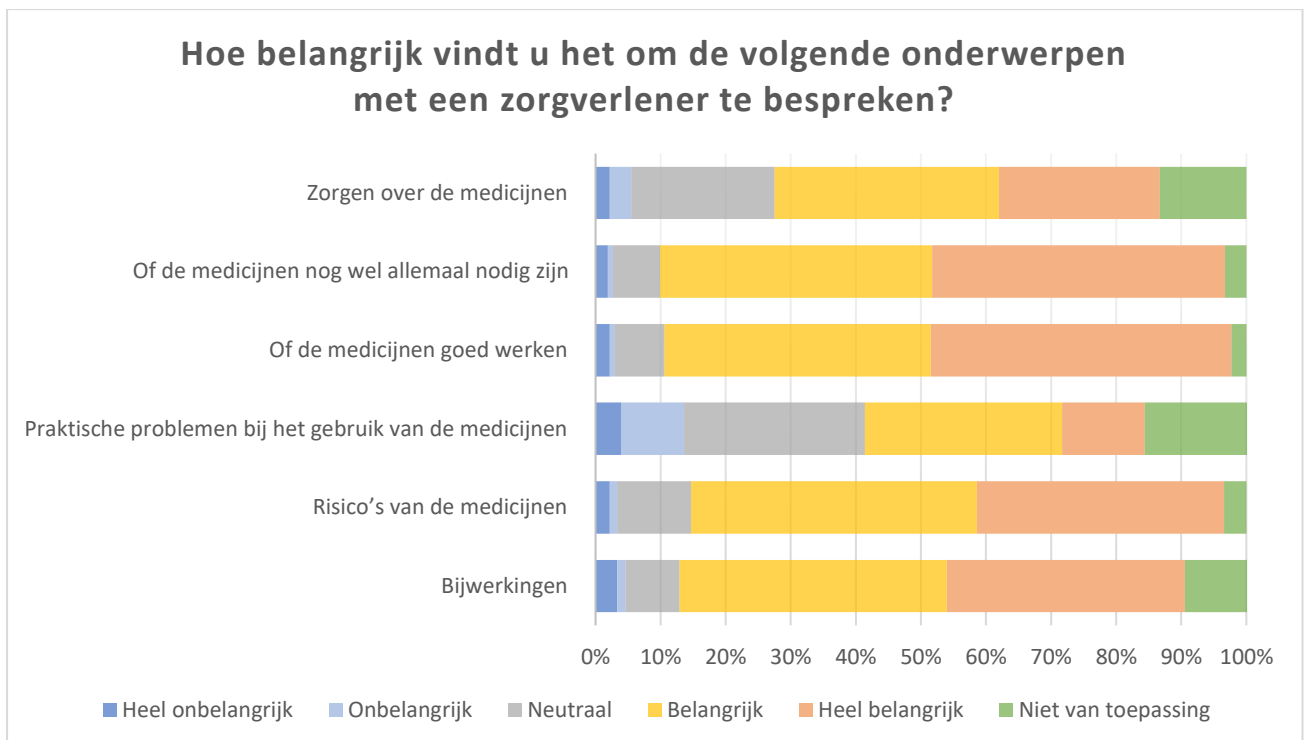
Meest geschikte zorgverlener om het medicijngebruik te bespreken (rank 1)	Percentage (%)
Apotheker	5,3%
Apothekersassistent	1,3%
Huisarts	67,0%
Praktijkverpleegkundige huisarts	6,9%
Medisch specialist (in het ziekenhuis)	18,3%
Verpleegkundige (in het ziekenhuis)	0,4%
Specialist ouderengeneeskunde	0,4%
Thuiszorg/ wijkverpleging	0,1%
Anders	0,5%
Meest geschikte zorgverlener om het medicijngebruik te bespreken (rank 2)	Percentage (%)
Apotheker	27,6%
Apothekersassistent	6,6%
Huisarts	20,2%
Praktijkverpleegkundige huisarts	21,8%
Medisch specialist (in het ziekenhuis)	20,6%
Verpleegkundige (in het ziekenhuis)	1,5%
Specialist ouderengeneeskunde	0,7%
Thuiszorg/ wijkverpleging	0,3%
Anders	0,6%

Meest geschikte zorgverlener om het medicijngebruik te bespreken (rank 3)	Percentage (%)
Apotheker	33,6%
Apothekersassistent	12,4%
Huisarts	7,8%
Praktijkverpleegkundige huisarts	14,7%
Medisch specialist (in het ziekenhuis)	22,8%
Verpleegkundige (in het ziekenhuis)	4,1%
Specialist ouderengeneeskunde	1,8%
Thuiszorg/ wijkverpleging	1,0%
Anders	1,8%

Er is gevraagd in hoeverre de deelnemers vinden dat verschillende personen verantwoordelijk zijn voor het goed en veilig gebruik van de medicijnen. De meeste deelnemers vinden zichzelf (79,7%), de huisarts (77,9%), apotheker (69,9%) en medisch specialist (72,3%) hier volledig of grotendeels voor verantwoordelijk.

De deelnemers vinden het effect (of het medicijn goed werkt), de noodzaak, de risico's en de bijwerkingen van medicijnen vooral van belang om met de zorgverlener te bespreken (zie ook figuur 1).

Figuur 1: Belangrijke onderwerpen rond medicijnen om met zorgverlener te bespreken (4221 deelnemers)

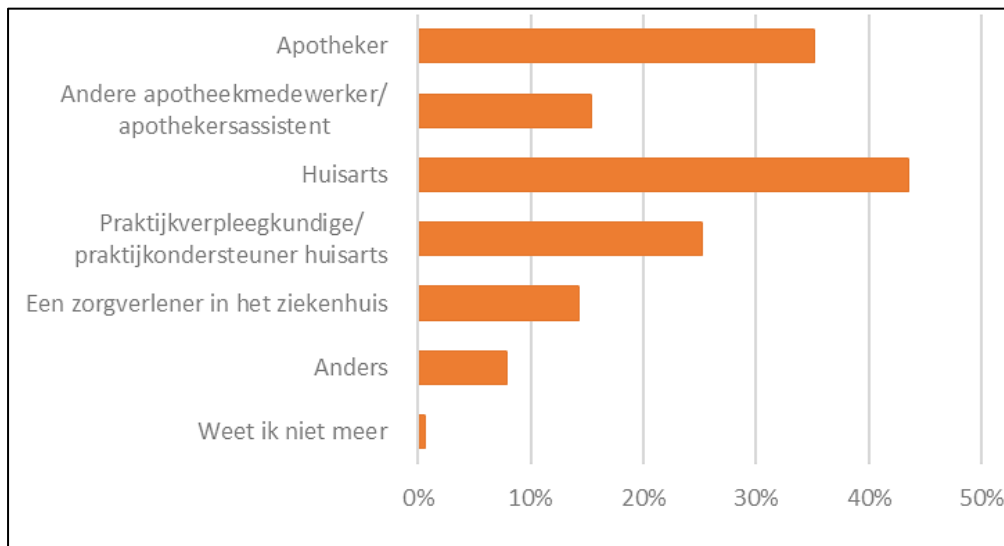

Medicatiebeoordeling (medicijngesprek met de apotheker en huisarts)

Bijna de helft van de deelnemers (47,7%) gaf aan te weten dat de apotheker in samenwerking met de huisarts weleens een medicatiebeoordeling uitvoert. Deelnemers die ouder zijn en deelnemers die méér medicijnen gebruiken waren hier vaker van op de hoogte dan jongere deelnemers of deelnemers die minder medicijnen gebruiken. Ruim een kwart (26,2%) van de deelnemers had weleens een gesprek gehad waarbij alle medicijnen die de deelnemer gebruikt besproken zijn. De andere deelnemers hadden niet zo'n gesprek gehad (69%) of wisten het niet meer (4,7%).

De 1104 deelnemers die ervaring hadden met een gesprek over hun medicijnen, hebben daarover nog een aantal vragen beantwoord. De meeste van hen hadden dit gesprek met de huisarts gevoerd (43,4%) of met de apotheker (35,1%). De overige zorgverleners ziet u in figuur 2. Dit kunnen ook gesprekken over de medicijnen zijn geweest die niet per sé een (volledige) medicatiebeoordeling waren. In bijna de helft van de gevallen (49,3%) is medicatie die gebruikt werd ná het medicijngesprek aangepast.

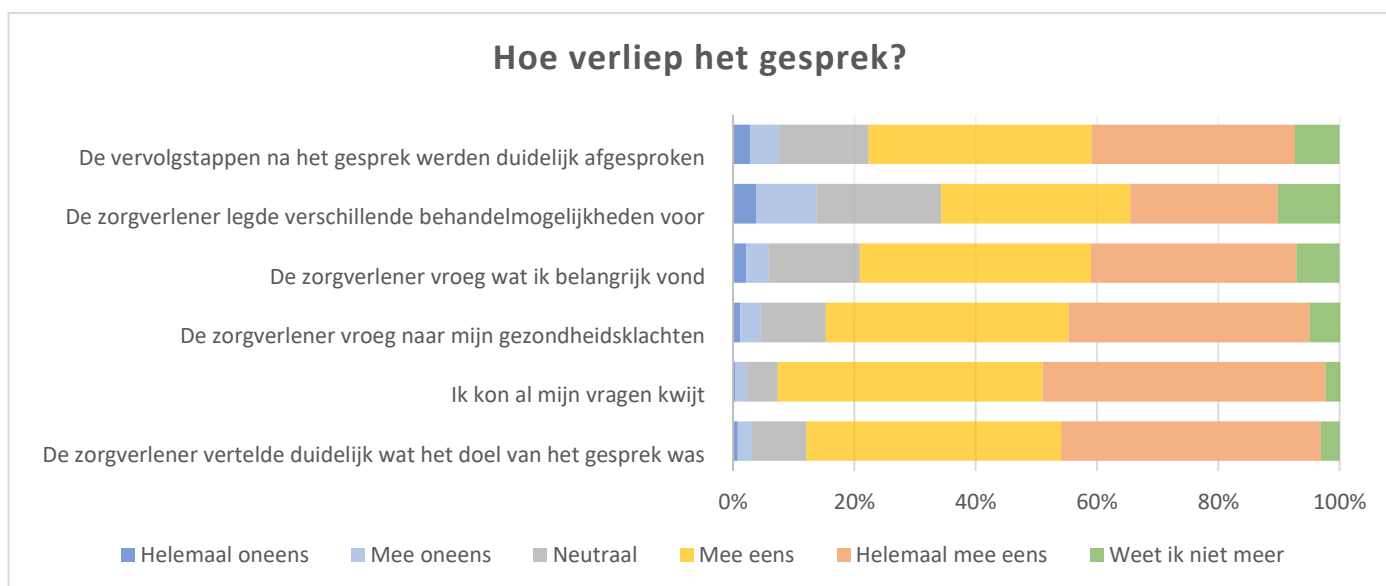
Figuur 2: Zorgverlener waarmee deelnemers de medicatiebeoordeling hadden (1104 deelnemers)

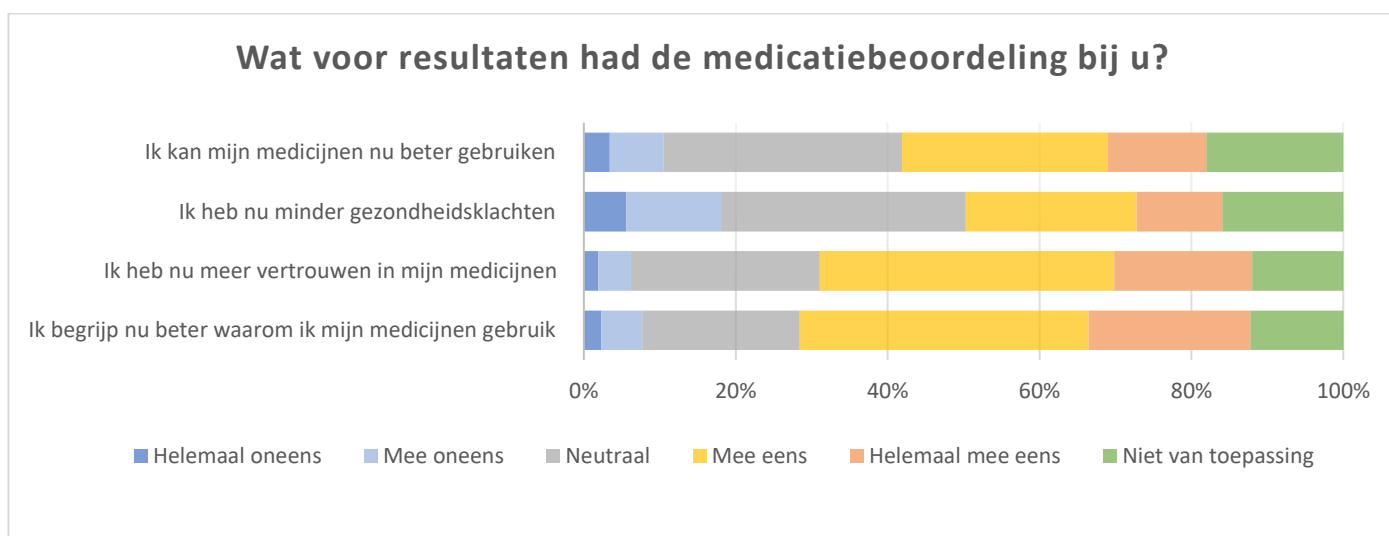
Bijna de helft van de deelnemers die een medicatiebeoordeling hadden gehad (45,5%) zeiden desgevraagd niets te willen veranderen in een toekomstig medicatiebeoordelingsgesprek. Bijna een kwart (23,4%) gaf aan meer aandacht te willen zien voor persoonlijke wensen over het aanpassen van de medicijnen en 22,8% zag graag meer betrokkenheid van de huisarts of de medisch specialist (13,9%) in een toekomstig gesprek. Verder werd door 13% aangegeven dat het gesprek geen kosten met zich mee moet brengen en 12,4% wilde betere afspraken over vervolgstappen na het gesprek.

Deelnemers die een medicatiebeoordeling hadden gehad waren daar vaak tevreden over. In figuur 3 is te zien dat deelnemers het vaak (helemaal) eens waren met de stellingen over hoe het gesprek verliep. In figuur 4 is te zien dat deelnemers erna vooral meer vertrouwen hebben in de medicijnen en dat zij beter begrijpen waarom zij de medicijnen gebruiken.

Figuur 3: Stellingen over het medicatiebeoordelingsgesprek

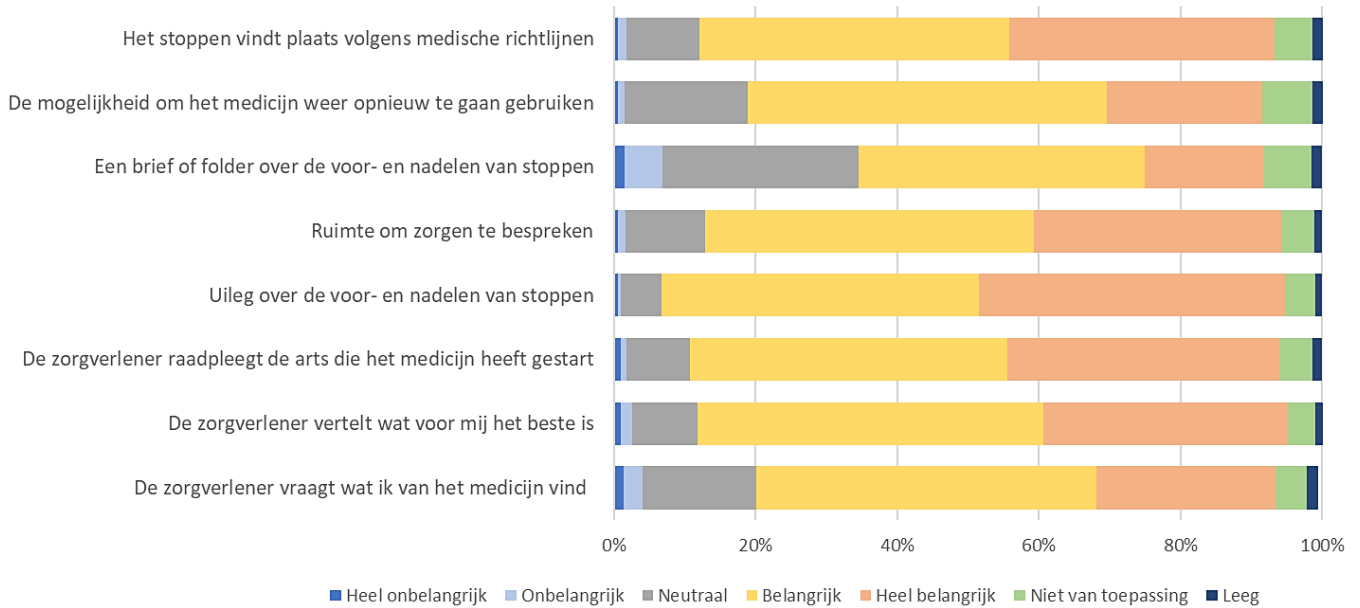
Figuur 4: Stellingen over resultaten van het medicatiebeoordelingsgesprek

Minderen en stoppen met medicijnen

Aan alle 4221 deelnemers is gevraagd welke dingen belangrijk zijn in een gesprek over het eventueel stoppen van één van de gebruikte medicijnen. Alle voorgelegde onderwerpen werden door deelnemers voornamelijk als belangrijk of heel belangrijk gezien (zie ook figuur 5 op de volgende pagina).

Hoe belangrijk vindt u de volgende zaken in een gesprek over het eventueel stoppen van een van uw medicijnen?

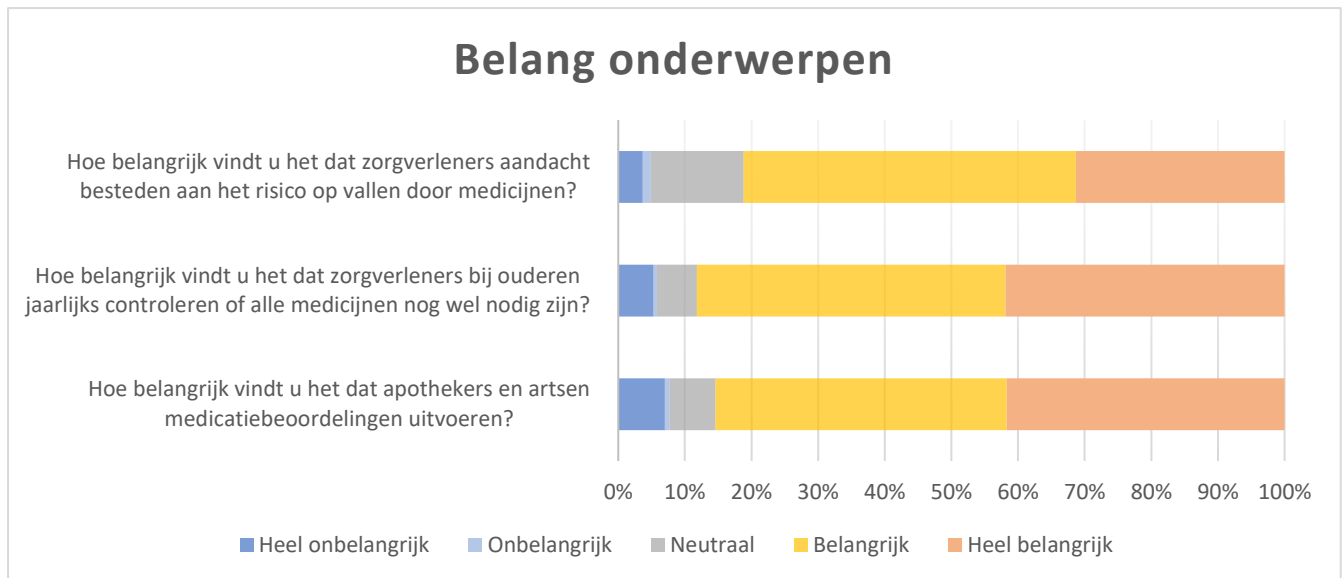
Voorkómen van vallen (valpreventie)

Sommige medicijnen geven een groter risico op vallen. Van alle deelnemers gaven 256 (6,1%) aan hier wel eens met een zorgverlener over gesproken te hebben. Meestal was dit de huisarts, maar de praktijkondersteuner, de apotheker en medisch specialisten werden ook genoemd.

Belang

Aan alle deelnemers is gevraagd hoe belangrijk zij medicatiebeoordelingen, controle op noodzaak van medicijnen en aandacht voor het risico op vallen door medicijnen vinden. In figuur 6 is te zien dat de meeste deelnemers deze 3 onderwerpen belangrijk vinden. Maar lang niet alle deelnemers zijn bekend met deze onderwerpen, of hebben geen ervaring met gesprekken hierover met zorgverleners.

Figuur 6: Belang onderwerpen

Conclusie

De meeste deelnemers aan deze vragenlijst vinden goed en veilig medicijngebruik een gedeelde verantwoordelijkheid van henzelf, arts en apotheker. Ruim 80% van de medicijngebruikers vinden medicatiebeoordelingen, controle op noodzaak van medicijnen en aandacht voor vallen belangrijk. Hier staat tegenover dat ruim 50% van de deelnemers niet wist dat apothekers in samenwerking met huisartsen medicatiebeoordelingen uitvoeren. Het is belangrijk dat onder medicijngebruikers meer bekendheid komt over de mogelijkheid van een medicatiebeoordeling en welke zorgverleners hierbij betrokken zijn. De minister van VWS heeft toegezegd hierover in gesprek te gaan met de Patiëntenfederatie en met de beroepsorganisaties van apothekers, huisartsen en verpleegkundigen. Ook gaat de minister met verschillende partijen overleggen over de vergoeding van gesprekken over medicatie.

Daarnaast is het belangrijk om te weten dat een medicijngebruiker altijd zelf mag vragen om een medicatiebeoordeling of gesprek over een medicijn bij de apotheker en/of arts. Hierbij hoeft u niet te wachten op een uitnodiging van een zorgverlener.